
Informatienota voor het college

Datum: 2-9-2021

Steller: H. Siegersma ,

Aantal bijlagen: 1

Onderwerp

Rekenkameronderzoek Huisvesting van arbeidsmigranten in de gemeente Waadhoeke
Onderzoeksrapport

Kennisnemen van

Het rapport van de rekenkamer over het beleid huisvesting arbeidsmigranten. Hierbij zijn in deze informatienota de conclusies en aanbevelingen integraal opgenomen. Met arceringen en in blauwe tekst is de reactie van het college opgenomen.

Inleiding

Op 31 augustus heeft het college het rapport evaluatie beleid arbeidsmigranten behandeld.

De griffie heeft vervolgens deze rapportage met een memo van het college toegezonden gekregen.

Parallel aan het proces van het opstellen van de evaluatie heeft de rekenkamer een zelfstandig onderzoek gedaan naar het beleid en heeft haar rapportage op 1 september aangeleverd.

De rekenkamer wil graag een bestuurlijke reactie van het college, die vervolgens nog verwerkt kan worden in het eindrapport van de rekenkamer.

Dat is in tijd gezien lastig, want op 28 september zijn beide rapportages geagendeerd voor een bijeenkomst van het kernteam.

Een oplossing is gevonden in vorm zoals die nu voor ligt.

De conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer staan hieronder integraal opgenomen onder het kopje kernboodschap.

In deze tekst is in blauw de reactie weergegeven zoals die door het college aan de rekenkamer kan worden gestuurd. De rekenkamer kan op grond van deze reactie hun rapportage definitief maken.

Uw college heeft in hoofdlijnen ingestemd met de evaluatie. Dat is verwoord in de memo aan de gemeenteraad. Grotendeels kan er op de conclusies en aanbevelingen van de rekenkamer gereageerd worden met een verwijzing naar de evaluatie.

Kernboodschap

Hoofdstuk 6 Conclusies & aanbevelingen

6.1 Conclusies

Conclusie 1

De gemeente Waadhoeke heeft specifiek beleid gericht op de huisvesting van arbeidsmigranten. Dit beleid is onderbouwd door onderzoek naar de vraag naar en het aanbod van huisvesting voor arbeidsmigranten. Het beleid is door intensieve betrokkenheid van verschillende stakeholders tot stand gekomen.

Conclusie 2

In het beleidsproces is een belangrijke rol toegekend aan de Werkgroep Huisvesting Arbeidsmigranten. Het advies van de werkgroep over de huisvesting van arbeidsmigranten is door de raad integraal overgenomen als zijnde het beleid. Daardoor zijn naast de gemeente verschillende partijen, waaronder woningcorporaties, uitzendorganisaties, inwoners vertegenwoordigd door dorpsbelangenorganisaties en werkgevers, actief en in een vroeg stadium betrokken bij de totstandkoming van het beleid gericht op de huisvesting van arbeidsmigranten. Dat sluit aan bij de wens van de gemeente Waadhoeke om nabij te besturen, dat wil zeggen, inwoners actief te betrekken bij de eigen leefomgeving, actief burgerschap te stimuleren en de betrokkenheid van inwoners bij het openbaar bestuur te vergroten. De rol van de werkgroep in het vervolgproces is onduidelijk. In de praktijk bestaan er verschillen van inzicht binnen de werkgroep over de wijze waarop op dit moment uitvoering wordt gegeven aan het beleid en de keuzes die daarin door de gemeente worden gemaakt, bijvoorbeeld waar het gaat om handhaving en het bindend advies van dorpsbelangenorganisaties bij maatwerklocaties. Dat maakt het lastig om vervolgens tot concrete afspraken te komen.

De evaluatie van de werkgroep gaat hier op in. De aanbevelingen van de werkgroep krijgen vorm in het voorgestelde uitvoeringsplan.

Conclusie 3

Bij de uitvoering van het beleid gericht op de huisvesting van arbeidsmigranten doen zich verschillende uitdagingen voor, zoals het ontbreken van een actueel beeld van de omvang en samenstelling van de groep arbeidsmigranten als gevolg van registratieproblematiek, de daadwerkelijke realisatie van grootschalig maatwerk door het bindend advies van dorpsbelangenorganisaties en de wijze waarop de integratie van arbeidsmigranten in de lokale gemeenschap kan worden ondersteund. De aanpak van deze uitdagingen wordt bemoeilijkt door verschillende onderliggende beleidskeuzes. Zo is het huidige beleid mogelijk niet juridisch houdbaar waar het gaat om het bindend advies van dorpsbelangenorganisaties bij de totstandkoming van maatwerklocaties en bemoeilijkt deze beleidskeuze de besluitvorming over dergelijke locaties.

De evaluatie van de werkgroep gaat hier op in. Voorgesteld wordt om de aard van het advies zwaarwegend te maken.

Ook lijkt een spanningsveld te bestaan tussen het beleidsuitgangspunt om in te zetten op meer long stay en circulaire arbeidsmigranten enerzijds en de aard van de werkzaamheden in de gemeente Waadhoeke, relatief veel seizoensgebonden werk, anderzijds. Het zicht op de effectiviteit van beleid en uitvoering zijn beperkt.

Dit spanningsveld bestaat waarschijnlijk wel. Dat heeft alles te maken met de vraag naar arbeidsmigranten bij de werkgevers in de gemeente Waadhoeke. Het accent ligt hierin duidelijk op seizoensgebonden arbeid.

6.2 Aanbevelingen

Aanbeveling 1

Het is van belang scherp te krijgen welke positie en rol de Werkgroep Huisvesting Arbeidsmigranten inneemt in het vervolgproces en hoe deze werkgroep zich verhoudt ten opzichte van de gemeente Waadhoeke. Daarbij moet ook aandacht besteed worden aan de samenstelling en representativiteit van de werkgroep. Denk bijvoorbeeld aan het ontbreken van de commerciële huisvesters, maar ook aan de vraag of alle dorpen op dit moment voldoende zijn aangehaakt en of dorpsbelangenorganisaties in voldoende mate de mening van de inwoners vertegenwoordigen.

In de evaluatie van de werkgroep komt dit onderwerp ook aan de orde. In de aanbevelingen van de werkgroep wordt geadviseerd om de werkgroep op te heffen. Hiervoor in de plaats wordt voorgesteld een klankbordgroep op te richten. Deze klankbordgroep, met een brede samenstelling, is specifiek gericht op de toepassing van het beleid. Deze groep zou twee keer per jaar geraadpleegd kunnen worden over de voortgang van het uitvoeringsplan, knelpunten en zorgen uit de samenleving over de huisvesting van arbeidsmigranten.

Aanbeveling 2

Aanbevolen wordt om de rol van de gemeente bij de huisvesting van arbeidsmigranten te verstevigen en verduidelijken, zodat de verschillende partijen beter weten wat zij van elkaar mogen verwachten. Er zou duidelijk omschreven moeten worden hoe de regierol van de gemeente er uitziet waar het gaat om de huisvesting van arbeidsmigranten en waar de gemeente ondersteunend en faciliterend optreedt en waarover zij de beslissingen neemt. Met betrekking tot dat laatste wordt aanbevolen om het bindend advies van dorpsbelangenorganisaties bij de totstandkoming van maatwerklocaties te wijzigen in een zwaarwegend advies zodat conform de wet wordt gehandeld, het voor iedereen duidelijk is dat het hier een gemeentelijke bevoegdheid betreft en het mogelijk wordt om - indien noodzakelijk - maatwerklocaties te realiseren.

Deze aanbeveling van de rekenkamer over de regierol van de gemeente kan geborgd worden in het uitvoeringsplan en het communicatieplan. In beide plannen kan aandacht besteed worden aan deze regierol.

In de evaluatie wordt voorgesteld het bindend advies te wijzigen in een zwaarwegend advies.

Aanbeveling 3

De monitoring van het gevoerde beleid moet worden verbeterd. De monitoring moet een periodiek karakter krijgen en het mogelijk maken om snel en proactief te reageren op veranderende (woningmarkt)omstandigheden. Dit komt ook de informatievoorziening aan de gemeenteraad ten goede.

De in de evaluatie voorgestelde klankbordgroep krijgt hierin een rol, waarbij de informatievoorziening aan de gemeenteraad ook aandacht verdient.

In de monitoring zou onder meer aandacht moeten zijn voor:

- Aantal in- en uitgeschreven arbeidsmigranten en verblijfsduur

Dit is binnen het beleidsveld een punt van aandacht. De landelijke registratie moet verbeterd worden, want dat helpt gemeenten bij het meer inzichtelijk krijgen van de aantallen. Op lokaal niveau kunnen we aandacht besteden aan gegevensuitwisseling met

Stichting Normering Flexwonen, uitzendbureaus en werkgevers. Deze gegevensuitwisseling zal moeten voldoen aan de Algemene Verordening Gegevensuitwisseling (AVG)

- Uitkomsten van periodieke inventarisaties op locaties waar arbeidsmigranten verblijven.

Dit vraagt nader onderzoek naar de bevoegdheden van onze toezichthouders. Een eerste reactie is, dat het volgens het college buiten de bevoegdheid van onze toezichthouders valt. Wanneer er een bedrijfsbezoek gepland staat, dan is dat om te controleren of het bedrijf zich aan de wet- en regelgeving houdt (binnen onze bevoegdheden). Het controleren van de aanwezige personeelsleden is redelijkerwijs niet noodzakelijk voor de vervulling van onze taak in deze. We komen er dan met een ander doel.

- Meldingen van overlast en incidenten en uitkomsten van handhavingszaken met betrekking tot de huisvesting van arbeidsmigranten

Deze komen zeer incidenteel voor. Waar het kan speelt de gemeente een bemiddelende rol. Het is mogelijk om deze meldingen te monitoren.

Het college is bereid om met betrokken partijen een aanpak te bedenken om het toezicht te vergroten. De keuze voor handhaving blijft in een breed perspectief staan, waarbij het uiteindelijk aan de gemeenteraad is om een handhavingsbeleidsplan vast te stellen. Of hierbij toezicht en handhaving arbeidsmigranten door herijking anders dan met het piepsysteem wordt ingevuld, is pas dan aan de orde.

- Ingediende initiatieven voor de huisvesting van arbeidsmigranten en de beoordeling door de gemeente hiervan

In de evaluatie is hieraan aandacht besteed. Bijlage 2 geeft inzicht in de huidige vergunde situatie. Deze monitoring wordt voortgezet. Aanvullende informatie over initiatieven die niet vergund zijn, kunnen ook in beeld worden gebracht.

- Afgegeven vergunningen voor de huisvesting van arbeidsmigranten en gerealiseerde projecten

Dit maakt deel uit van de hierboven genoemde monitoring.

- De belangrijkste resultaten van overleg en andere signalen van werkgevers/uitzendbureaus, huisvesters en maatschappelijke organisaties.

Deze aanbeveling kan worden opgepakt door de gemeente en de op te richten klankbordgroep. In de periode 2019 tot heden hebben deze signalen ons wel bereikt en is er, waar mogelijk, actie ondernomen.

Communicatie

Deze informatienota gaat op route naar de rekenkamer. Deze kan de inhoudelijke reactie verwerken in haar eindrapport.

Vervolg

Op 28 september worden beide genoemde rapportages gepresenteerd in een bijeenkomst van het kernteam

Bijlage

Bijlage 1: Huisvesting van arbeidsmigranten in de gemeente Waadhoeke Onderzoeksrapport
(Corsanummer: 21.204465)